

Het Interbellum (1918-1939)

Gebruik bron 7.

- 2p 15 Deze verkiezingsposter heeft als onderwerp de Dolkstootlegende.
→ Leg uit wat de Dolkstootlegende inhoudt.
Doe dit door:
- eerst aan te geven welke politieke stroming bedoeld wordt met de gemaskerde man
 - en daarna aan te geven waar deze politieke stroming de schuld van krijgt.

- 2p 16 Hieronder staan zeven artikelen uit de grondwet van de Republiek van Weimar:

- 1 Alle Duitsers hebben volledige geloofsvrijheid.
 - 2 Alle Duitsers zijn voor de wet gelijk.
 - 3 De overheid garandeert vrije verkiezingen.
 - 4 De overheid zet zich in om alle Duitsers een geschikte woning te bieden.
 - 5 De overheid beschermt de gezondheid van haar burgers.
 - 6 Elke Duitser heeft het recht vrij zijn mening te uiten.
 - 7 De overheid zorgt voor voldoende scholen.
- Welke **drie** grondwetsartikelen noemen wij nu in Nederland **sociale grondrechten**? Schrijf alleen de nummers op.

Gebruik bron 8.

- 1p 17 De wet die Stalin in 1934 invoerde, past bij meerdere kenmerken van het stalinisme.
→ Noem **twee** kenmerken van het stalinisme die passen bij de bron.

Gebruik bron 9.

- 1p 18 Welke begrippen horen bij de bron?
- A censuur en totalitair
 - B censuur en zuivering
 - C collectivisatie en totalitair
 - D collectivisatie en zuivering

2p 19 In juli 1934 werd een leider van de SA vermoord in München, in opdracht van de regering. Stel: je doet onderzoek naar deze moord en je hebt de keuze uit de volgende drie bronnen:

- 1 Een dagboek van een vrouw. Ze was in de zomer van 1935 in Berlijn en heeft daar gezien dat leden van de SA werden vervolgd. Ze schrijft in haar dagboek dat ze verschillende geruchten over de moord heeft gehoord.
- 2 Een Duitse krant. De krant schrijft op 3 juli 1934 op de voorpagina dat Hitler krachtig is opgetreden tegen een gevaar in de samenleving. Het artikel is geschreven op basis van officiële bronnen van de Duitse overheid.
- 3 Een boek over het leven van Hitler. Dit boek is geschreven in 2008 door een beroemd historicus. Hij beschrijft de moord na onderzoek van vele bronnen, zoals archieven, brieven en ooggetuigenverslagen.

→ Geef met een argument aan welke bron de **meest** betrouwbare informatie bevat voor je onderzoek.

→ Geef daarna met een argument aan welke bron **minder** betrouwbare informatie bevat voor je onderzoek.

Doe het zo:

De meest betrouwbare informatie: bron ... (vul in: 1, 2 of 3), want ... (geef een argument).

Minder betrouwbare informatie: bron ... (vul in: 1, 2 of 3), want ... (geef een argument).

Gebruik bron 10.

1p 20 De postzegel is gemaakt om een gebeurtenis uit 1923 te herdenken, die belangrijk was voor de nazi's.

→ Welke gebeurtenis wordt herdacht?

Gebruik nogmaals bron 10.

1p 21 De postzegel werd in 1935 gemaakt in opdracht van de regering.

→ Noem een politiek argument waarom de regering de opdracht om deze postzegel te maken **niet vóór 1933** zal hebben gegeven.

Gebruik bron 11.

2p 22 Hieronder staan vier regeringsvormen:

- a constitutionele monarchie
- b democratische republiek
- c extreem linkse dictatuur
- d extreem rechtse dictatuur

→ Geef per land aan welke regeringsvorm daarbij hoort rond 1935.

Let op! Er blijft één regeringsvorm over.

Doe het zo:

Bij land 1 hoort ... (vul een letter in).

(enzovoort tot en met land 3)

Gebruik bron 12.

- 1p 23 Blijkt uit de bron dat de NSB het **eens** of **oneens** is met de aanpak van de crisis door de regering? En waaruit blijkt dat?
- A eens, want de NSB geeft de Joden de schuld van de werkloosheid
 - B eens, want de NSB is op dat moment een regeringspartij
 - C oneens, want de NSB wil de werkloosheid aanpakken
 - D oneens, want de NSB wil niet ingrijpen bij een economische crisis

- 2p 24 Een bewering: de Kristallnacht (1938) was mede een gevolg van **antisemitisme** en **rassenwetten**.
- Leg uit dat de bewering juist is. Doe dat door in enkele zinnen de **betekenis** van de twee begrippen in een juiste historische samenhang te plaatsen.

Doe het zo:

De Kristallnacht was mede een gevolg van antisemitisme en rassenwetten, want ... (geef een uitleg in enkele zinnen; gebruik beide begrippen in een juiste onderlinge samenhang en betekenis).

Gebruik bron 13.

- 2p 25 Hieronder staan zes begrippen:

- 1 aanpassingspolitiek
- 2 antisemitisme
- 3 censuur
- 4 indoctrinatie
- 5 nationalisme
- 6 persoonsverheerlijking

→ Welke **drie** begrippen horen bij de inhoud van de brief? Schrijf alleen de nummers op.

bron 7

Een verkiezingsposter (1924):

Toelichting

Op de poster wordt een soldaat (= het Duitse leger) door een man met een dolk in de rug gestoken. De man heeft een masker op en draagt rode kleren.

bron 8

Een nieuwe wet uit de Sovjet-Unie, ingevoerd door Stalin (1934):

artikel 1: Na de arrestatie volgt er binnen tien dagen een veroordeling.

artikel 2: De beschuldigen mogen niet aanwezig zijn bij de rechtszaak.

artikel 3: De uitslag van de rechtszaak kan niet worden aangevochten.

artikel 4: Bij de doodstraf wordt het vonnis direct uitgevoerd.

bron 9

Een medewerker van het nationale nieuwsbureau in de Sovjet-Unie vertelt over zijn werk (1934):

Ik wilde een reportage maken over de aanleg van kanalen. Daarvoor moest ik eerst een tekst schrijven die ik daarna kon gebruiken voor de radio, voor de kranten en voor tijdschriften. Die tekst moest vooraf gecontroleerd worden. Toen ik de tekst terugkreeg, was bijna alles weggestreept. Ik mocht niet zomaar schrijven over de manier waarop er in de Sovjet-Unie gewerkt werd.

bron 10

Een postzegel uit 1935:

Toelichting

Op de postzegel staat (van boven naar beneden):

Herdenk 9 november 1923!

Het Duitse Rijk

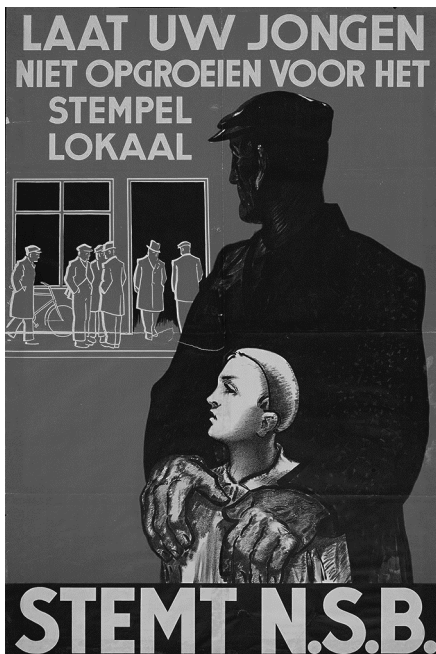
bron 11

Een kaart van Europa in 1935:

bron 12

Een verkiezingsposter van de NSB (1935):

Toelichting

Op de poster staat:

Laat uw jongen niet opgroeien voor het stempellokaal.

Stemt N.S.B.

bron 13

Een ingezonden brief van een twaalfjarig meisje in een nazi-krant (1939):

Als ik had kunnen kiezen, mijn Führer, dan was ik beslist een jongen geworden want dan had ik ook soldaat kunnen worden om te vechten voor mijn vaderland. Maar nu heb ik nog maar één vurige wens, en dat is ooit een echte Duitse moeder te worden en U, mijn Führer, te bedanken voor wat U voor ons Duitsers hebt gedaan.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.